

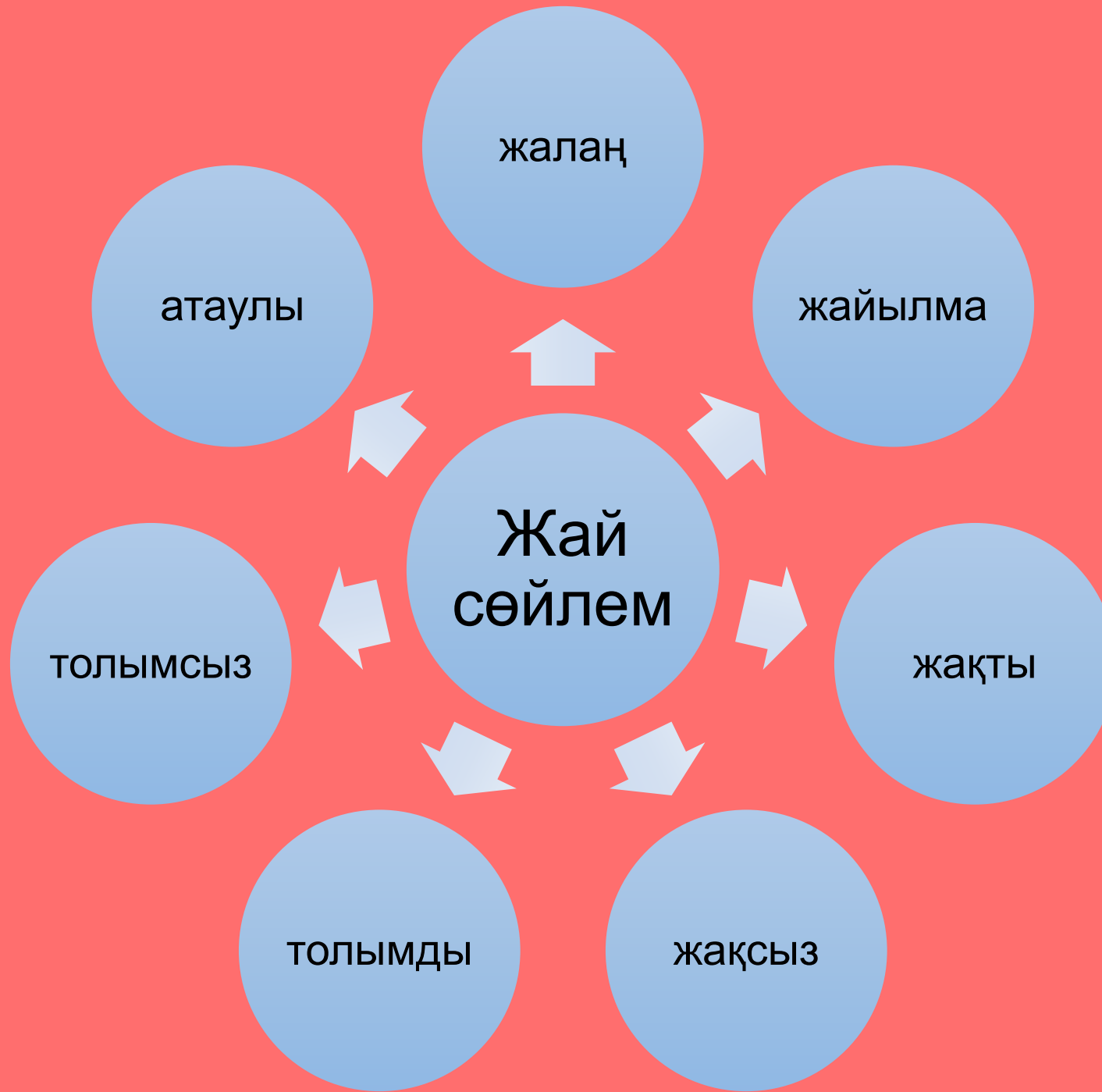
Жай сөйлем

Базарбек Еркежан ШТҚ **311**

Жоспар:

- 1.Жай сөйлем дегеніміз не ?
- 2.Жай сөйлемнің түрлері

Жай сөйлем – бір немесе бірнеше сөз бен сөз тіркестерінен құралып, тиянақты бір ғана ойды білдіретін сөйлем. Жай сөйлемнің негізгі ерекшелігі-құрамындағы сөздер өзара бір-бірімен семантикалық ба байланыста болады.

***Жайылма сөйлем-тұрлаулы
мүшелермен қатар тұрлаусыз
мүшелері де бар сөйлем.***

Қиыршық қар жауып тұр.

Жалаң сөйлем- тұрлаусыз мүшелер болмайды.
Тек бастауыш пен баяндауыштан құралған
сөйлем.

***Мен
қорықпаймын.***

*Жақсыз сөйлем-
бастауышы бар кейде
айтылмай тұрады,
баяндауыштың өзі ғана
сөйлемге ұйытқы
болатын жай сөйлем
түрі.*

- *Арнайы барып көрмесе болмайды.*

•Жақты сөйлем — бастауышы мен баяндауышы қиыса байланысқан жай сөйлемнің бір түрі. Жақты сөйлемнің бастауышы болады немесе сөйлемнің мазмұнынан бастауышының қай сөз екенін табуға болады.

Мен сабақ қарап отырмын.

Толымды сөйлем-сөйлемде
ойға қатысты мүшелер түгел
қатысқан сөйлем түрі.

- *Раушан біреуден жәрдем сұраудың жайын қарастырып отыр еді.*

Толымсыз сөйлем –
қатысты тұрлаулы
немесе тұрлаусыз
мүшелердің бірі түсіп
қаойғалған жай
сөйлемнің түрі.

- *Келген сайын, ұяның аузы бүріліп, тарыла берді.*

Атаулы сөйлем-ойды
білдірмей, тек соған
байланысты затың,
құбылыстың, мезгілдің,
мекеннің аты аталып
көрсетілетін жай сөйлемнің
түр.

Күн шықты.

***Назарларыңызға
рахмет!***

